

Mia Jaatinen

Unien virrassa

Unisymboliikka koreografiassa

UNIEN VIRASSA

Unisymboliikka koreografiassa

Mia Jaatinen
Opinnäytetyö
Kevät 2013
Tanssiopettajan koulutusohjelma
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu

Tanssiopettajan koulutusohjelma, showtanssin suuntautumisvaihtoehto

---

Tekijä(t): Mia Jaatinen

Opinnäytetyön nimi: Unien Virrassa – Unisymboliikka koreografiassa

Työn ohjaaja(t): Petri Hoppu, Niina Susan-Vahtola ja Anssi Kirkonpelto

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2013 Sivumäärä: 29 + 3 liitesivua

---

Opinnäytetyöni tarkoitus oli tutkia unisymboliikan käyttöä koreografisena lähtökohtana ja sitä miten unisymboliikka tulee esiin koreografiassa. Tutkimukseni tärkein osa oli taiteellinen työ, jonka lähtökohtana olivat näkemäni unet. Tutkin, miten koreografinen asettelu ja motiivit, dramaturgia ja muut elementit, kuten valo, ääni ja puvustus tukivat symboliikan ilmenemistä teoksessa. Halusin tutkia tällaista koreografista lähtökohtaa, sillä se oli minulle täysin uusi tapa lähestyä koreografiointia. Tavoitteeni oli osoittaa itselleni että kykenen luomaan pidemmän teoksellisen kokonaisuuden unimaailman pohjalta.

Tietoperustana käytin psykologien erilaisia uniteorioita ja tulkintoja sekä suomalaisten nykykoreografioiden tapaa tehdä tanssia. Näistä sain vertailu- ja samaistumis pohjaa työni analysointiin. Kirjalliset lähteet toimivat lähinnä todentamisena sille, mitä oikeastaan tiesin mutta en ollut tietoisesti ajatellut ja näin sain uutta perspektiiviä koreografian työhön.

Teoksessani tanssi kuusi tanssijaa, joista yksi olin minä itse. Teos esitettiin helmikuussa 2012 kulttuurikeskus Valveella tanssiopettajaopiskelijoiden taiteellisten opinnäytetöiden yhteisillassa.

Tärkeimmät johtopäätökseni työssäni olivat seuraavat: huomasin jokaisen koreografisen päätöksen vaikuttavan symboliikan ilmentämiseen ja ymmärsin että tällainen työskentelytapa on erittäin mielenkiintoinen, sillä siinä pääsee tutkimaan myös omia ajatuksiaan hyvinkin syvältä ja samalla syventämään tietoutta itsestä. Työni inspiroi minua viemään tällaista koreografista metodologia pidemmälle ja uskon että palaan aiheeseen piakkoin. Uskon, että unet kertovat tärkeää informaatiota meistä ihmisinä ja mielestäni tanssi ja unimaailma eivät olekaan loppujen lopuksi kaukana toisistaan.

Asiasanat: Unisymboliikka, koreografinen lähtökohta, koreografia

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Dance Teacher Education, Option of Show Dance

---

Author(s): Mia Jaatinen

Title of thesis: Within Dreams – Dream symbolics in choreography

Supervisor(s): Petri Hoppu, Niina Susan-Vahtola and Anssi Kirkonpelto

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2013

Number of pages: 29+ 3 appendices

The purpose of this thesis was to study the use of dream symbolic in choreography and how to use it as a basis for doing and creating a choreography. The thesis is based on my artistic work where I studied how the elements of choreographic motives and layout, dramaturgy and other elements such as lighting, music and costumes brought out the symbolic meanings in this piece. The reason to study this kind of creating was simply because it was totally new to me. Another other reason was to show myself that I am capable of creating a longer piece.

The literature I used were pieces and books of psychological interpretations of dream theories and also I used Finnish contemporary choreographers thoughts and methods in making dance. This framework helped me to analyze my own work.

There were six dancers in the piece, including myself and the presentation took place in February 2011 in Kulttuuritalo Valve together with other dance teacher students.

The main conclusion of this work was that I noticed each of my choreographic decision brought up the symbolism in the piece and this kind of working is actually very interesting because you will get to know yourself better through the symbolism. The work inspired me to go on with this subject and I believe I will soon study this method more. I believe that dreams hold a lot of information about us and I think dreams and dance after all are not so far away from each other.

Keywords: dream symbolics, choreographic methods, choreographer

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT	8
3 TEORIAM JA SYMBOLIT	10
4 UNIEN VIRASSA – KOLMEN KOHTAUKSEN KOREOGRAFINEN PROSESSI	16
4.1 Lähtökohdat	16
4.2 Tuotannolliset lähtökohdat ja resurssit	17
4.3 Tanssijat	18
4.4 Teos kohtauksittain	19
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	25
6 POHDINTA	27
LÄHTEET	29
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Lähtiessäni pohtimaan opinnäytetyöni aihetta halusin tutkimuksen olevan itselleni mielenkiintoinen ja ajankohtainen. Minulle oli alusta asti selvää, että työni tulee olemaan taiteellinen tuotos. Ajatus siitä, että pääsisin haastamaan itseäni koreografina ja ensimmäisen pitkän teoksen tekijänä, saisi minut kehittymään omalla alallani sekä tutustumaan itselleni uudenlaiseen koreografiseen prosessiin.

Valitsin aiheen lopulta hyvin läheltä itseäni, unistani. Työni taiteellisen osion teema pohjautuu näkemiini uniin ja niiden symboliikkaan sekä merkityksiin. Teos käsitteli sisällöllisesti alitajunnastani virtaavaa kuvaa ja tematiikkaa symboliikan avulla, tutkimuksessani pohdinkin sitä, mitkä elementit tuovat unisymboliikkaa koreografiassa esiin. Asetin itselleni tarkempia määritelmiä tutkimuskysymyksen suhteen ja päädyin rajaamaan aihetta keskittymällä koreografiisiin päättöksiin ja asetteluihin, joilla oli suurin rooli aiheen esiin tuomiseksi. Pohdin myös valon, äänen ja puvustuksen vaikutusta koreografian symboliikkaan. Tutkin aihetta tapauskohtaisesti eli pohdin, miten symboliikka tulee juuri tässä teoksessa esiin ja mitkä tekijät siihen vaikuttavat.

Pohdin myös jonkin verran sitä, miten esimerkiksi tässä tapauksessa unisymboliikka voidaan käyttää koreografisena lähtökohtana teoksen teemalle ja mitä uutta voin oppia tämänkaltaisesta koreografioinnista. Tavoitteenani oli siis kahden minua kiinnostavan maailman yhdistäminen ja hyödyntäminen, sillä koen että tanssi ja unimaailma ovat hyvinkin lähellä toisiaan, molemmat luovat omat kokemukselliset todellisuutensa kokijalleen. Saisin myös uuden näkökulman ja työkaluja teoksen tekemiseen. Tukena olenkin käyttänyt hyvin pitkälle tunnettujen suomessa ja ulkomailla vaikuttavien koreografien mietteitä sekä lähestymistapoja koreografian tekemiseen ja luomiseen. Hannele Jyrkkä on toimittanut kaksi nykykoreografiaa käsittelevää kirjateosta: Nykykoreografian jalanjäljissä – 37 tapaa tehdä tanssia 2011 sekä Tanssintekijät – 35 näkökulmaa koreografian työhön 2005, näistä kirjoista sainkin paljon vertailu kohteita.

Unimaailmaa ja symboliikkaa käsitellessäni olen tukeutunut psykologien kuten esimerkiksi Sigmund Freudin, Carl Gustav Jungin ja Erich Frommin uniteorioihin ja määritelmiin kirjassa Unohdettu kieli 2007. Olen tehnyt teorian ja oman pohdintani kautta johtopäätökseni, sillä muita samankaltaisia töitä Suomessa ammattikorkeakoulutasolla ei ole tanssin saralla tehty. Luon samalla itselleni uutta tapaa luoda ja käyttää hyväkseni ihmisessä jo olevaa tietoa teoksen tekemiseen. Työni toinen tavoite oli henkilökohtainen aspekti, jolla on alitajuisesti ollut suuri merkitys koreografian synnyssä. Tätä aspektia en kuitenkaan kovinkaan paljoa tässä työssäni käsittele aiheen rajaamiseksi.

Uskon, että unet ovat ihmisille tietynlainen avain itsensä ymmärtämiseen ja asioiden oivaltamiseen samalla tavalla kuin minulle tanssin tekeminen ja tanssiminen. Itsensä ymmärtämisen kautta työskentely tällä saralla auttaa eteenpäin luomisessa ja esiintymisessä joten analysoidessani unien teemoja sain paljon avaimia ja selityksiä itselleni omaan elämään. Tätä informaatiota olenkin voinut käyttää hyödyksi rakastamassani ammatissa.

Toivonkin että opinnäytetyöni voi olla ammattikentälläni jollekin toiselle koreografiasta kiinnostuneelle apuväline tai vertailukohde omalle työlleen. Toivon myös, että koreografit saisivat tästä työstä inspiraatiota kokeilla tämän kaltaista koreografista metodia sekä kirjallisuuslähteitä omia prosessejaan varten.

2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

Muistan jo lapsesta asti nähneeni paljon unia ja muistan niiden pysyvän mielessäni hyvinkin yksityiskohtaisena. Mietinkin nuorena usein, mitä unet mahtoivat tarkoittaa ja miksi unia nähdään. Unet ovat aina kiehtoneet minua suuresti: joka yö pääsen seikkailemaan mitä eriskummallisimpiin ympäristöihin, tapahtumiin, olemaan tekemisissä ihmisten, olioiden ja eläinten kanssa sekä kokemaan mitä upeimpia visuaalisia kokemuksia. Myöhemmin minua on alkanut kiinnostaa unien sisältö, teemat, hahmot sekä näiden tarkoitus. Koin ja koen jokaisen unen tärkeänä, sillä ne heijastavat ihmisten alitajuntaa sekä havaittua maailmaa, samalla tavalla koen tanssin olevan vastine valveolon todellisuudessa.

Etsin käsiini erilaisia unikirjoja jotka sisälsivät uniteoriaa ja symboliikkaa sekä symboliikan tulkintaa. Aluksi etsin unissa esiintyville asioille symbolit ja niiden tarkoitukset ja myöhemmin aloin kirjoittaa unia mahdollisimman yksityiskohtaisesti unipäiväkirjaani ja tulkitsemaan symboliikan avulla unieni merkityksiä ja sanomaa. Unet ovatkin olleet minulle aina kuin toinen todellisuus jossa toteuttaa itseäni sellaisena kuin olen, tässäkin suhteessa koen unien olevan hyvin samanlainen kokemus kuin tanssi. Tästä sain idean tutkimusaiheeseeni sekä koreografiaan. Tutkimuksen taustatekijät ovat siis hyvin henkilökohtaiset, mikä asetti niin haasteita kuin etujakin prosessin aikana. Ralph Emersonin ilmaisu unesta Erich Frommin kirjassa onkin hyvin osuva:

Uni riisuu olosuhteiden asun yltämme, varustaa meidät kammottavalla vapaudella niin että jokainen tahdonilmaisu syöksyy tekoon. Taidokas ihminen lukee uniaan tunteakseen itsensä: ei kuitenkaan yksityiskohdissa vaan luonteenpiirteessä. (2007, 9.)

Aloittaessani tutkimusprosessia minun tuli valita unipäiväkirjasta vastikään nähtyjä unia. Koin unipäiväkirjan todella hyödylliseksi, sillä sen avulla sain jäsenneltyä uniani. Mervi Hirvisaari toteaa teoksessa Unien kirja, että unien tulkintaa voidaan verrata uuden kielen opettelemiseen. Unipäiväkirjan pitäminen onkin yksi tapa oppia ymmärtämään uniaan paremmin. Sen avulla pystytään havainnoimaan toistuvia unikuvia, joihin kiinnitetään huomio. (2005, 109–110.)

Totean olevani samaa mieltä Hirvisaaren kanssa, sillä huomasin päiväkirjan olevan suuri apu koreografian teossa: aiheeseen sekä teemaan oli helppo palata jos materiaalin tekeminen tuotti hankaluuksia tai meinasin lipsua aiheista. Lopulta valitsin kolme hyvin erilaista unta, jotka mielestäni antoivat parhaiten aineksia prosessiin. Tulkitessani tarkemmin näitä kolmea unta käytin useaa uni-teoriaa, joiden avulla sain erilaisia selityksiä ja lähestymistapoja symboliikan ymmärtämiseen. Tämä auttoi asiayhteyksien ja kokonaiskuvien muodostamisessa luoden selkeät teemat, joihin pystyin syventymään koreografiaa ajatellen. Symboliikan tulkinnan apuna käytin lähinnä kahta kirjaa: Suurta Suomalaista unikirjaa (Angel. & Larjanko. 1984) ja Betty Bethardsin Unikirjaa (2010). Kirjat käsittelivät symboleita eri näkökulmista, tosin lopputulokset olivat loppujen lopuksi hyvin lähellä toistensa teorioita. Kolmesta unesta lähti ajatus tehdä kolmen kohtauksen tanssiteos.

Toinen lähtökohta oli koreografinen oppiminen, se miten käsittelen koreografisia elementtejä tuodakseni unisymboliikan esiin teoksessa ja miten käytän muita elementtejä tukeakseni teoksen teemaa. Pyrin selittämään miten luon jo kokemani maailman uudelleen. Luvussa Koreografinen prosessi esittelen tarkemmin teoksen ja sen luomisen kulkua.

3 TEORIAT JA SYMBOLIT

Tässä luvussa haluan tuoda esille tutkimuskysymykseni kannalta tärkeitä käsitteitä ja niiden merkityksiä sekä avata muutaman uniteoreetikon teoriapohjaa unimaailmasta ja symboliikasta. Näiden seikkojen ja oman pohdintani kautta olen tehnyt johtopäätökseni symbolismista ja unimaailman käsitteellistämisestä. Olen käyttänyt lähinnä lähdeaineistona freudilaista, jungilaista ja Frommin teoriaa. Tanssin maailmasta tuon esiin määritteitä, jotka ovat olleet olennaisia oman prosessini käsittelemisessä

Sigmund Freud

Freud tunnetaan lähinnä psykoanalyttisesta teoriastaan 1890-luvulla, mutta edelleen häntä pidetään länsimaisen unien tulkinnan johtohahmona. Hirvisaari toteaa Freudin näkemyksen unista perustuvan hänen kokemuksiinsa psykiatristen potilaiden ja itsensä analysoinnin pohjalta (2010, 11–12.) Hän ymmärsi unet tiedostamattomina pyrkimyksiämme ilmaisevaksi käyttäytymiseksi. Näistä pyrkimyksistä emme salli itsemme olevan tietoisia ja näin ne pysyvät poissa tajunnastamme hallitessamme ajatteluamme. Nukkuessamme nämä torjutut ajatukset ja tuntemukset heräävät henkiin unissa jotka motivoivat meitä alitajuisesti hereillä ollessamme. Hän käsittelee unissa esiintyviä symboleita irrationaalisten halujen kuvina, joten hänen selityksensä symboleista liittyvät usein seksuaalisuuteen, häpeään tai lapsena koettuihin traumoihin. (Fromm. 2007, 53–58.)

Carl Gustav Jung

Jung oli yksi Freudin lahjakkaimmista oppilaista mutta irrottautui varhain Freudin näkemyksistä. Jung näki ihmisen tietoisesti tavoitteisiin pyrkivänä ja piti välttämättömänä sisällyttää myös unien tulkintaan ihmisen elämänvaiheet. (Hirvisaari. 2010,12.) Hän väitti unien suuntautuvan myös tulevaisuuteen ja uskoi, että niiden tehtävänä oli asettaa unennäkijälle tavoitteita ja päämääriä. Tärkein havainto hänen teoriastaan kuitenkin oli se, että unet tulisi tulkita tiedostamattoman viisauden ilmaisuna, jolloin hänen symboliikan tulkintansa perustui paljonkin mystisyydelle. Kuitenkin hän toteaa unen kuvaavan suorasti itse unta: esimerkiksi, kun näkijä näkee unen omenasta, perustelee Jung näkijän olevan nälissään tai unelmoivansa vain sattumalta omenasta. (Fromm. 2007,89–92.) Jungin teoria on hieman ristiriitainen, joten olen varoen käyttänyt omassa symboli tulkinnassani hänen tapaansa tulkita unia.

Erich Fromm

Fromm oli tunnustettu psykoanalyytikko ja humanisti 1930-luvulla, ja on yksi ”uudemman” unitutkimuksen johtohahmoja. Hän perustelee unensa seuraavasti:

Sekä unet että symboliikka ovat tärkeää viestin vaihtoa itseltämme itsellemme. Jos emme ymmärrä kieltä jolla ne ovat kirjoitettu (symbolismi), menetämme paljon siitä tiedosta, jota välitämme itsellemme noiden tunteiden aikana, kun emme aktiivisesti yritä manipuloida ympäröivää maailmaa. (Hirvisaari. 2010, 13.)

Kuten aikaisemmassa luvussa ilmaisin, olen hyvin samaa mieltä Frommin kanssa siitä, että unet ovat tärkeitä tiedonlähteitä ja uskon pyyteettömästi siihen, että unia tulisi tulkita ja ymmärtää laajemmin sekä käyttää tätä informaatiota hyväksemme ollessamme hereillä. Olen tässä tutkimuksessa juurikin tehnyt näin, olen käyttänyt hyväkseni itsessäni olevaa tietoa, jota olen pystynyt lukemaan ja ymmärtämään oman pohdinnan ja eri tulkitsijoiden avulla. Totta on se, että yhtä ja oikeaa tapaa ei ole, vaan uni ilmenee kokijalleen aina omista lähtökohdista avautuen. Kirjoitetut sekä todetut teoriat ovat vain apuväline.

Symboli

Symboli määritellään laueasti usein joksikin, joka edustaa jotakin muuta. Frommin mukaan symbolismi on kieli, jossa ulkopuolinen maailma toimii symbolina sisäiselle maailmalle, symbolina sielullemme ja mielellemme. (Fromm 2007,20.)

Minulle unisymbolismi ilmenee samoin kun Fromm asian ilmaisi: unet kertovat kuvien kautta itsestämme ja ympäröivästä maailmasta. Jos jälleen liitän asian tanssiin, pätee sama väite tällekin alalle. Prosessin aikana kiinnitin enemmän huomiota siihen, että jokainen liike on itsessään symbolinen. Puhtaalla liikkeellä voi ilmaista loputtomiin kuvia, sanoja ja ajatuksia joita koreografi tulkitsee eri tavoin kuin ehkä tanssija tai katsoja. Tanssin ja unien hienous onkin siinä, että visuaalisesti tarkoitus voi olla suora tai symbolinen, tällöin avainasemassa on tulkitsija, tanssissa katsoja ja unissa näkijä. Symbolit piiloutuvat joka puolelle, ne ovat arkielämässä läsnä, oikeastaan kaikessa mitä teemme on symbolinen merkitys aina jollain tasolla. Tämä saattaa olla ilmiselvän asian toistamista, mutta itselleni tärkeä oppimiskokemus oli alkaa tietoisesti havainnoida tätä minulle nyt olevaa tosiasiaa ja katsoa maailmaa uudesta perspektiivistä .

Haluan tuoda esille esimerkkejä symbolismista ja symboleista jotka ovat toimineet teokseni lähtökohtina. Merkityksien avaamiseen olen käyttänyt kirjallisuutta ja omaa tulkintaa, yksityiskohtaisempaa ja laajempaa tulkintaa voi katsoa uni-päiväkirjani otteista jotka ovat liitteenä. (LIITTEET 1-3)

Tunneli: On tie tajuttomasta tietoisuuteen (Angel. & Larjanko. 1983, 227.) Tunneli symboloi minulle ahdistuneisuutta ja ahtauden pelkoa sekä ajatusta siitä, että muut pääsevät pois ja minä jään.

Kissa: Naiseuden symboli, kissamaisuus on naisen irrationaalinen ”ei järjellä käsiteltävä” puoli. Kissa on pyhä eläin, joten sen esiintyminen voi viitata mielen syvälliseen naiseuden symboliikkaan (Angel. & Larjanko. 1983, 110). Kissa symbolina liittyy toiseen chakraan (energiaratas) eli seksuaaliseen chakraan sekä kolmanteen chakraan, jossa useimmilla ihmisillä on vaikeuksien keskus. Erityisesti herkillä ihmisillä on taipumus muiden ihmisten niin positiivisten kuin negatiivistenkin energioiden poimimiseen. (Bethards. 2010, 11-12.) Kissa eläimenä kuvastaa minulle mystisyyttä ja voimaa, herkkyyttä mutta samalla kovuutta persoonassa.

Lentäminen: Lentounia pidetään merkinä suurista sielullisista kyvyistä, vapauden tahdosta ja ennalta-aavistamisesta. Ihmiset, joilla on vilkas mielikuvitus näkevät usein lentounia. Lentäminen on liikkeen ja vapauden vertauskuva. (Angel. & Larjanko. 1983,132.) Lentäminen edustaa minulle samanlaista kehollista ja psyykkistä kokemusta kuin tanssissa flow-tilan saavuttaminen, ilmavirtauksen tunne on lähes identtinen unimaailmassa ja tanssiessani. Lentäminen symbolina on minulle arvokas, sillä voin lentää vain kun mieleni lepää ja päästän irti.

Koreografi

Aikaisemmin, ennen kuin aloitin ammattikorkeakoulu opiskelun, koreografi tarkoitti minulle ihmistä, tarkemmin tanssiopettajaa, joka loi ja opetti tuntisarjat tanssitunnilla tai kasasi kolmen minuutin liikefraasin kisamaailmaan kerran vuodessa. Koin että koreografi vain yhdistelee liikkeitä ja materiaalia yhteen ja keksii sitten päälle liimatun teeman jota esitetään. Tämä käsitys alkoi pikkuhiljaa muuttua opiskeluni myötä, aloin ymmärtää, että koreografointi on paljon muutaakin. Sisäistin kuinka paljon vastuuta tekijällä onkaan ja kuinka paljon ajatustyötä koreografian täytyy tehdä ennen teoksen luomisprosessia, prosessin aikana ja jälkeen. Tanssitaitelija Petri Kauppinenkin määrittelee koreografian työn laajaksi kokonaiskuvan hahmottajaksi, henkilöksi, joka hallitsee motiivin ja konseptin työstämisen, komposition eli materiaalin säveltämisen, dramaturgian lainalaisuudet, visuaaliset elementit, tanssijan työn harjoittamisen sekä henkilöohjauksen. (Kauppinen. 2011,82). Alpo Aaltokoski kertoo koreografian ammatista hienosti seuraavaa :

Tekijyys syntyy taiteen tekemisestä ja sitoutumisesta taiteeseen. Siihen on osattava antautua jokaisella solullaan, se ei ole kovinkaan paljon järjen asia. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö tarvitsisi tehdä ajatustyötä. Ajatella täytyy ankarasti. Tekeminen on enimmäkseen suhdetta ajatteluun: ajattelun hallintaa, se on myös kysyä kuunnella kehon ajattelua ja toisaalta kykyä päästää irti ajatuksistaan ja kuuntelusta, heittäytyä. (Aaltokoski. 2005, 74.)

Kuvaus on hämmentävän totta. Koen että tanssi ja tekijyys ovat läsnä jokapäiväisessä elämässä. Tanssi on elämää ja koreografointi on elämää, ammennettavia aiheita saa joka puolelta jokaisena hetkenä, jopa nukkuessaan. Allekirjoittanut Aaltokosken sanoman sitoutumisesta, koreografointi on täydellä sielulla sitoutumista.

Olenkin ymmärtänyt että koreografi on liikkeellä, ajatuksilla, teemoilla, asioilla ja henkilöillä leikkivä taiteilija, joka kuvittaa ja kertoo haluamansa asian tanssin muodossa lavalle muille jaettavaksi. Jyrki Karttunen ilmaiseekin olevansa taitei-

lija, jolla on tarve löytää hahmo sisäiselle tunteelleen ja muovata siitä teos, joka saattaa sattumalta, puhtaasti sivutuotteena, selittää jotain myös yhteisestä maailmasta. (Karttunen. 2005, 91.) Samaistun täysin Karttusen ajatukseen. Olen ajan myötä havainnoinut itsessäni saman ilmiön: haluan tehdä koreografiaa tuodakseni palan itsestäni ja alitajuisesta maailmastani teoksen muodossa. Arja Raatikainen toteaa itsestään koreografina näin: ” Alitajunnan vaikutus tuo koreografian tekoon mukaan vahvasti irrationaalisuuden ja epäloogisuuden elementit ” (Raatikainen. 2005,177 .) Tämä lause toi minulle kiinnityspohjaa siihen, että alitajunnan käyttö unien kautta koreografisena lähtökohtana ei olekaan ihan huuhaata vaan varteen otettava käytöntapa.

Käsitykseni koreografista muuttuu ja kehittyy mitä enemmän teen ja luon. Koen olevani ehdottomasti myös tekijä, jolla on tarve tuoda ajatuksiaan tanssin muodossa. Oikeaa absoluuttista totuutta koreografina olemisessa ei ole, minulle koreografina toimimisen aika ei ehkä ole vielä. Työtäni tehdessä sain kuitenkin ensikosketuksen siihen, mitä kaikkea koreografina voi ja pitää tehdä ja mieleeni jäi halu tehdä lisää.

4 UNIEN VIRRASSA–KOLMEN KOHTAUKSEN KOREO- GRAFINEN PROSESSI

4.1 Lähtökohdat

Koreografinen lähtökohta teokselleni olivat siis kolme nähtyä unta, joiden pohjalta halusin luoda symbolien innoittaman tanssiteoksen. Unisymbolien käyttö koreografisena keinona oli minulle täysin uusi kokemus ja juurikin tästä syystä halusin ottaa haasteen vastaan tekijänä ja luoda alitajunnan kuvaa tanssin muodossa. Lähtökohtanani oli myös paitsi kouluni asettama vaatimus tehdä opinnäytetyö mutta etenkin intohimoni päästä tanssimaan, esiintymään ja tuoda oma tuotokseni katsojille nähtäväksi. Rakastan tanssia ja koen sen voivan vaikuttaa ihmiseen vahvana kokemuksellisenä elämyksenä, joten ajatuksena oli tehdä vaikeitakin ja henkilökohtaisia asioita esiin tuova hetken taide. Teos tulisi olemaan kolmiosainen pohjautuen kuhunkin uneen.

Minulla oli alusta asti selkeä visio siitä, minkälaisen teoksen haluaisin tehdä, näin sumuisia kohtauksia, värejä ja liikefraaseja. Tunnelma, teemat, musiikki ja symbolien valikoituminen tulivat kuin itsestään minulle ja alkuun lähteminen tuntui yllättävän helpolta, aluksi. Ismo-Pekka Heikinheimo kertoo oman koreografisen prosessinsa alussa kokonaisuuden olevan alusta asti kuta kuinkin selvä, hän näkee mielessään kokonaisilmeen, liikekielen, kohtauksia, värejä, tunnelmia ja tunteita. Musiikki tulee hänen mukaansa prosessiin jo alkuvaiheissa. (Heikinheimo. 2011, 56). Koin helpotuksen lukiessani Heikinheimon lähtökohtia, käsitykseni siitä että tanssin pitää tulla hetkessä ja teoksen muotoutua salissa yhdessä tanssijoiden kanssa harjoituksissa aiheutti minulle tunnontuskia, olenko oikea koreografi? Onko teokseni arvo vähemmän taiteellisesti arvokas valmiin konseptin takia? En ollut valmis aloittamaan tyhjältä ja sainkin eri koreografien tekstejä lukiessani varmistusta siihen, ettei oikeaa tai väärää tapaa koreografoida oikeastaan ole olemassakaan, on vain sovelluksia ja näkökulmia.

4.2 Tuotannolliset lähtökohdat ja resurssit

Aloittaessani prosessin ajattelin, että eihän tämä ole kuin suunnitella tanssiteos viedä se tilaan, jossa tehdään valot ja äänikin osataan laittaa päälle oikeaan aikaan ja kohtaan. Olin tottunut Oulunseudun ammattikorkeakoulun valo- ja äänimiehen ammatitaitoon. Pikkuhiljaa minulle alkoi hahmottua asian laajuus: minun pitäisi hankkia harjoitustila, harjoitusaikataulu, puvut, musiikin editointi, suunnitella itse valot ja hoitaa oma osuuteni markkinoinnista. Teos oli määrä esittää Oamkin tuottamassa taiteellisten opinnäytetöiden yhteisillassa helmikuussa 2012, mikä asetti minulle teoksen valmistumisen deadline.

Sain Oamkilta apurahaa noin 400 euroa, jolla pystyin rahoittamaan puvustuksen. Onnekseni yksi tanssijoistani oli ammatiltaan myös vaatealan artesaani ja hän tarjoutui tekemään osan puvuista, loput tulisi ostaa tai kaivaa omista vaatekaapeista. Kouluni hoiti myös alustavan markkinoinnin, mutta oli selvää, että minun tuli myös tehdä oma osuuteni markkinoinnista, jotta tieto iltamasta ylettyisi mahdollisimman laajalle ja katsojia löytäisi paikalle. Koin tämän mahdollisena tilaisuutena tuoda omaa osaamistani esille ja markkinoida itseäni taiteen alalla. Itse tila oli kulttuurikeskus Valveen näyttämösali ja henkilöstö oli Valveen henkilökuntaa, mikä tarkoitti sitä että minun tuli suunnitella itse valotilanteet teokseeni, sillä valoharjoitusaikataulu oli tiukka. Minun tuli myös hoitaa äänimiehelle selvitys siitä, missä ja milloin mikäkin musiikki alkaa ja loppuu.

Tilakustannuksia ei siis onneksi itse tarvinnut maksaa ja musiikin editoinnin hoiti onnekseni yksi tanssijoistani. Voin vain olla kiitollinen osaaville tanssijoilleni ja koululleni isoista resurssiavuuista. Kokemus opetti minulle sen, kuinka laajaa työskentelyä teoksen tekeminen vaatii, tämän sain onnekseni kokea ja oppia turvallisessa ympäristössä.

4.3 Tanssijat

Valitessani tanssijoita teokseen minun ei tarvinnut miettiä kahta kertaa. Kuten Ismo-Pekka Heikinheimokin, halusin tanssijoitteni olevan tanssiteknisiltä taidoiltaan taitavia, vikkelä mielisiä, hyvän liikemuistin omaavia fyysisiä tanssijoita. (Heikinheimo. 2011, 58.) Halusin persoonallisia, vahvoja ja karsimaattisia tanssijoita, jotka kykenivät ymmärtämään epäselvää ajatuksen juoksuani, joten valitsin tanssijat ystäväistäni sekä henkilöistä, joiden kanssa olin tehnyt pitkään töitä.

Teoksessa tanssi yhteensä kuusi tanssijaa mukaan lukien minä itse. Tanssijoina toimivat Ella Seikkala, Liisa Heikkinen, Milla Keskitalo, Saara Hedman ja Teemu Tuohimaa. Työryhmä sisälsi niin ammattilaisia, joita oli neljä, heistä yksi oli kuudennella kuulla raskaana, kuin pitkälle edistyneitä harrastelijoita, joita oli kaksi. Työryhmän jäsenet symboloivat jo itsessään minulle paljon, näin heidän merkityksensä ja ”roolinsa” teoksessa välittömästi. En tietenkään puhunut rooleista tanssijoille mitään välttääkseni ennako oletusten asettamista ja olemisen arvuuttamista. Heidän persoonallisuutensa puhutteli minua ja se oli suurin valintakriteeri tanssijoiden valinnassa.

Pidän tanssijoiden roolia erityisen tärkeänä teosta ajatellen, tanssijat ovat lopulta ne, jotka luovat teoksen ilmaisun ja ilmentymän lavalle. He ovat niitä, jotka ilmaisevat koreografin luomat motiivit, teeman ja fyysisen kertomuksen katsojille. Voisin sanoa, että tanssijoilla on valta etenkin esitystilanteessa.

4.4 Teos kohtauksittain

Seuraavaksi esittelen teoksen luomisprosessia kohtauksittain esiintymisjärjestyksessä. Tässä luvussa perustelen koreografisia valintojani unisymboliikan esiin tuomiseksi ja sitä, miten lähdin luomaan materiaalia jokaisen kohtauksen alussa ja miten mielestäni valo, ääni ja puvustus korostivat symboliikkaa.

Tunnelissa

Aloittaessani ensimmäistä kohtausta tiesin ja halusin, että liikemateriaali tulee minusta itsestäni, minun tarpeistani tehdä ja luoda liikettä yksin. Poimimalla itseäni puhuttelevat symbolit aloin työstää liikemateriaalia niiden herättämien mielikuvien pohjalta. Käytin improvisaatiota ja liikeaihoita sen pohjalta mitä symbolien merkitykset minussa kehollisesti aiheuttivat. Mietin konkreettisesti ensin tunnepohjalta, miltä tuntuu yksinäisyys ja sen pelko ja ahdistus. Pohdin miltä tuntuu halu liikkua eteenpäin muttei pystykään, kun joku pidättelee tai miltä kehollinen jumitus tuntuu, sen jälkeen pohdin missä ne kehossani tuntuu ja mitä liikettä se minussa synnyttää. Anoin liikkeen viedä ja näyttää tietä. Huomasin käyttäväni paljon konkreettista jumitusta, liike toistaa alkuimpulssia muttei pääse eteenpäin eikä kasva. Pidätetty energia oli avainsana liikkeellisessä ilmaisussa, en halunnut purkaa energiaa vaan pitää sen ahdistavan pienieleisenä ja rajoitettuna.

Pikkuhiljaa samat liikeradat alkoivat toistaa itseään ja seuraavaksi täytyi valita mitä käyttää ja mikä liike tuntuu olleelliselta. Karttunen kuvaakin oivallisesti liikkeellistä valintaprosessia vaikeaksi, sillä oikealta tuntuvien liikkeiden poimiminen rihkaman seasta ei välttämättä ilmene itselle hetkessä (Karttunen. 2005, 95.) Tämän sain tuntea nahoissani, sillä täytyi ajatella kohtauksen kokonaisuutta ja sitä, etten tulisi oleman lavalla yksin, lopulta sain kuitenkin mielestäni oleellisen rajattua. Opetin materiaalin tanssijoilleni ja olin hyvin tarkka siitä, että liike näyttää siltä miltä sen halusinkin näyttävän, tanssijoilla ei ollut soveltamisen varaa tässä kohtauksessa. Koin tämän päätöksen symboloivan ahdistusta ja

tukevan haluttua teemaa. Musiikki oli jo alkuharjoituksissa mukana, valitsin kohtaukseen Rinneradion Ruderate Field kappaleen, joka kuvasti täysin mielikuvaa tunnelinomaisesta kohinasta ja ahdistuksesta. Olin valintaani todella tyytyväinen.

Kohtauksen alussa olin yksin lavalla jumittuneessa liikkeen tilassa, tämä oli selkeä symboli mietityille merkityksille. Seuraavaksi jokainen tanssija hyppäsi yksitellen lavalle "oravanpyörään", omaan sumuiseen maailmaansa, jossa ei nähty, kuultu taikka tunnettu muita ympärillä olevia ihmisiä. Samaa tunnelmaa jatkoin koreografisessa asettelussa: ei kontakteja eikä lähellä oloa, jokainen tanssi omassa kuplassaan ikään kuin he eivät olisi tietoisia siitä, mitä ympärillä tapahtuu, tämä toteutui myös ilmaisussa. Vaikka liikkellinen muoto oli tarkoin määrättyä, halusin jokaisen tanssijan miettivän ydinsanoja itsessään ja heijastavan niitä omaan elämäänsä, jotta kosketuspinta ilmailullisesti olisi rehellistä ja aitoa. Koreografian edetessä halusin musiikin loppuvan kesken, toivoin, että yleisö kuulee tanssijoiden hengityksen ja rimpuilun jumituksen läpi, toivoin yleisön tuntevan ahdistuksen ilman musiikin luomaa tunnelmaa. Lopun unisono symboloi tunnelin päässä olevaa valoa, sitä, että ehkä me kaikki näemmekin toisemme ja tämän avulla voi päästä ulos valoon. Tämän jälkeen kaikki kuitenkin kävelevät yksitellen lavalta pois, jättäen yhden tanssijan jumittamaan pimeyteen.

Halusin ilmentää konkreettista symbolismia. Puvustus korosti teemaa tummilla väreillä: esiintyjillä oli tummat farkut sekä mustat bleiserit Frommin mukaan on olemassa universaaleja ja kulttuurisidonnaisia symboleja joille on oma merkityksensä (Fromm. 2007, 23.) Tälle väitteelle perustelen valintani jopa korista työtyylistä puvustuksessa, sillä yleisesti länsimaisessa kulttuurissa bleiseri tai jakku voivat symboloida työmaailmaa ja sitä kautta mahdollista oravanpyöräefektiä. Valolla oli myös suuri rooli. Alun jokaiselle tanssijalle suunnatut valospotit symboloivat jokaisen omaa kuplaa ja rajattua aluetta, himmeät sivuvalaistukset ja värttömyys toivat tummuutta ja pysähtyneisyyden tunnetta.

Khiss, Khiss, Khiss...

Toisen kohtauksen tekoprosessi oli lähes päinvastainen ensimmäiseen verrattuna. Tanssi ja liikemateriaali syntyi salissa yhdessä tanssijoiden kanssa, sillä koin tarvitsevani muiden tukea perehtyäkseni kohtauksen teemoihin. Seksuaalisuus, vallankäyttö ja valtasuhteet ovat jokseenkin arkoja aiheita tuoda näytämölle, ainakin itselleni. Loin hyvin naisellista materiaalia korostamalla naisen fyysisiä ominaisuuksia, mutta samalla leikkittelin yksinkertaisuudella, pidin liikkeen vähäisenä, sillä halusin jättää enemmän tilaa ilmaisulle. Annoin jo alkuvaiheessa tanssijoille tilaa tuoda omia ajatuksiaan ja ideoitaan kohtaukseen.

Prosessin edetessä tanssijoille kehkeytyi pääni sisällä roolit. Kohtauksen aloitti raskaana olevan Liisan soolo. Tanssija sai improvisoida annettujen ohjeiden pohjalta. Liike oli sensuellia, vahvaa ja fokus oli poispäin yleisöstä mikä symboloi mystisyyttä ja naisellisuutta. Tanssijan rooli oli hyvin äidillinen. Osalle katsojista tanssija oli symboloinut äitihahmoa, minun äitiäni, raskaudella oli varmasti iso vaikutus tähän mielikuvaan. Toisaalta ymmärsin haluavani kyseisen tanssijan juuri siksi osaksi teosta ja juuri tähän rooliin. Kaksi nuorempaa tanssijaa Ella ja Saara edustivat minulle varjoja minusta, erilaisia vaiheita elämäni varrelta. Sooloimprovisaation jälkeen halusin vahvan lyhyen unisonon joka nivoi nämä kolme hahmoa yhteen symboloiden naisellisuuden kasvua ja kehitystä.

Seuraavaksi oli vuorossa minun ja Millan duetto. Harjoitusvaiheessa liikemateriaali syntyi täysin kontakti-improvisaation kautta, jossa etsittiin erilaisia tapoja päästä niin sanotusti toisen niskan päälle. Millan rooliksi muotoutui jonkinlainen toinen minä, pimeä puoli minusta, jonka ehkä halusin pitää tiedostomattomana symboloiden vahvaa seksuaalista hahmoa. Asia tuli kuitenkin myöhemmin tietoisuuteeni teosta analysoidessani. Duetto oli jännitteinen, valtasuhteilla pelaava intensiivinen kompositio. Unisono toi kaikki lavalle, myös Teemun, hänen roolinsa oli hyvin maskuliinen ja vastaavasti isällinen hahmo, unisonon jälkeen oli Teemun soolo, hän oli kuin apinalauman johtaja, uroksen taidonnäyte siitä kuka on johdossa. Pelottavaa kyllä, kuva oli kuin omasta elämästäni.

Lapsen sukupuoliroolikäsitykset muodostuvat pitkälti omien vanhempien kautta, mutta myös ympäristö vaikuttaa vahvasti. Uneni oli tuonut minulle tämän aspektin tarkasteltavaksi teokseen. Kohtauksesta tuli minulle erityisen henkilökohtainen. Soolon jälkeen muotoutui kolmen parin duetto. Jokainen pari sai tehdä materiaalin itse jälleen kontakti-improvisaation kautta ja muokata syntyvästä materiaalista toimiva duetto, aiheena olivat edelleen valtasuhteet se, miten ilmentää molempien osapuolten irrationaalista halua saada olla vallassa. Lopulta päätin jättää jälleen yhden tanssijan yksin lavalle, Millan. Hänen improvisaatio-soolonsa symboli oli ryömiä takaisin pimeyteen, takaisin tiedostomattomaan alitajuntaan.

Puvustus oli jälleen länismaisessa kulttuurissa yhteisesti ymmärrettävä symbolismia: mustaa pitsiä ja ihoa, merkki sensuellisuudesta ja osaltaan naisellisuudesta. Musiikki oli J Kenzon Constant, vahvaa dubstep-tyylilajia edustava kappale. En osaa tarkemmin analysoida miksi valitsin kappaleen, mutta minulle se symbolisoi pimeää ja valtaa. Valo oli hyvin hämärää ja punaista. Punainen on vahva väri, se edustaa minulle niin hyvää kuin pahaakin. Halusin luoda näivän kuvan sensuellisuudesta, siksi käytinkin yleisesti ymmärrettäviä elementtejä teeman esiin tuomiseksi.

Kohtausta tehdessäni ensimmäinen kriisi puhkesi. Oli tottunut tekemään paljon niin sanottua hyvännäköistä liikettä. Toinen osio oli vähäliikkeistä tarkoituksellisesti, mutta epäilin silti, oliko se tarpeeksi, oliko kohtauksessa tarpeeksi tavaraa. Tiina Suhonen lainaa Maggie Gripenbergiä kuvastaakseen koreografian kriisiä seuraavasti : ” Pikkuäijä- näin epäkunnioittavan nimen olin antanut taiteilija-omatunnolleni-oli perin ankara herra. ” (Suhonen. 2005, 19.)

Niinpä niin, tanssijan tai koreografian ego puski esiin epävarmuuksineen ja epäilyineen. Onnekseni tanssijat Milla ja Liisa olivat olleet saappaissani miltei vuosi sitten omien taiteellisten opinnäytetöidensä kanssa ja he onnistuivat vakuuttamaan minulle että kohtaus on riittävä ja hyvä sellaisenaan.

Eihän sitä itse usko, mutta voin todeta, että jokainen koreografi varmasti käy tämän saman kriisin lävitse jossain välissä prosessiaan. Päätin ottaa asiaan etäisyyttä ja tarkastella tilannetta uudestaan hetken kuluttua.

Onneksi annoin kohtauksen olla, katsojat olivat kokeneet erityisesti juuri kyseisen tanssin voimakkaaksi niin ilmaisun kuin liikkeen kannalta. Se oli puhutellut heitä ja saaneet heidät tuntemaan jopa punoitusta kasvoilla. Ilmaisuihin oli tullut rehellisesti perille.

Lentäen

Viimeisen kohtauksen kanssa tuli kiire. Olin niin uppoutunut toiseen kohtaukseen, etten huomionut jäljelle jäävää aikaa. Tein osan materiaalista yksin salissa pyörien ja noudatin samaa luomiskaavaa kuin ensimmäistä kohtausta tehdessäni. Mietin mitä sanat vapaus, ilmavirta, ilo ja leikkimielisyys minussa herättivät ja minkälaista liikettä se minussa tuottaisi. Materiaaliin tuli paljon juoksuja, hyppyjä, pyrähdyksiä ja juoksemista, halusin luoda samanlaisen tunteen kuin unessa lentäen flown avulla. Koin keveyden ja ilmavan tunteen tehdessäni materiaalia ja sitä tahdoinkin liikkeen symboloivan. Tanssi on kuin lentämistä, välillä tullaan tosin maahan, hetkeksi.

Halusin tanssijoiden osallistuvan koreografiseen aseteluun. Mietin, miten asetella tanssi ja tanssijat tilaan, ja halusin rikkoa ja vapauttaa täysin aikaisemman työskentelytavan tarkasti määritellyistä ohjeista. Tästä syntyi kuin lasten leikki lavalle, sain tanssijoiden ideoiden avulla toteutettua leikkimielisyyden tunteen tanssijoiden välille. Koko joukkio liikkui paljon tilassa luoden ilmavirtauksia ja energioita tilaan. Kontakteja oli paljon mutta lähinnä ajatusten ja katseen tasolla, tanssijat olivat kuin pieniä lapsia leikkimässä. Kokemus oli verrattavissa lentämiseen unimaailmassa, se oli upeaa. Tunsin jokaisen tanssijan helpotuksen kahden ensimmäisen kohtauksen jäljiltä, jonkinlainen vapautuminen oli tapahtunut. Myös yleisö oli kokenut vapauden tunteen ja ymmärtänyt lentämisen symbolin tarkoituksen.

Musiikki oli Four Tetin Reversing, kupliva, vapaa ja lapsenmielinen kappale, täydellinen kohtaukseen. Valo oli kirkasta ja väritöntä ja kaikkia valaiseva lämmin hehku. Musiikki huipentui ylä-ääniin ja koreografian lopussa koko ryhmä juoksi ja hyppi diagonaalista toiseen. Valon tehdessä black-outin jäi illuusio siitä, että jäimme ilmaan leijumaan, emme laskeutuneet. Paitsi että tuo lyhyt parin metrin matka kuvasti meidän yhteistä prosessimatkaamme ja sen päättymistä, symboloi se sitä tunnetta kun unessani lennän ja herään, jää jäljelle vain se tunne etten koskaan tullut alas.

5. JOHTOPÄÄTÖKSET

Taiteellisen opinnäytetyöni esittämisestä on kulunut reilu vuosi. Koin tarvitsevani etäisyyttä työhön, sillä menin todella syvälle itseeni ja teos oli itselleni vanhojen asioiden purkamista ja käsittelemistä. Ottaessani etäisyyttä pystyin analysoimaan teosta ja hahmottelemaan sitä, mitä olinkaan tutkimassa. Onnistuinko tavoitteissani? Mielestäni kyllä. Koin tuovani unet ja symbolit lavalle. Kaikki päätökseni koreografisesta asettelusta ja dramaturgiasta tukivat symbolismin esiin tuomista. Myös muiden elementtien käyttö kuten valon, äänen ja puvustuksen tarkoitus palvelivat aihetta onnistuneesti.

Unisymbolit koreografisena lähtökohtana ovat oikeastaan hyvin mielenkiintoinen tapa tehdä teosta ja koenkin, että pysyin teoksessa uskollisena aiheelleni, ehkä hieman liikaakin. Tärkein johtopäätökseni tutkimuksessa on se, että unisymboliikan käyttö koreografiassa aukaisi minulle uuden tavan lähteä tekemään teosta ja pohtia teoksen tematiikkaa. Sain lisää työkaluja itselleni koreografian työhön. Lähtökohtana oli tehdä vain jonkinlainen teos, mutta prosessia nyt myöhemmin tarkastellen ymmärrän, miten fokusoitunut olinkaan teoksen symboliikan esiin tuomiseksi. Valinnat eivät ehkä olleet tuona hetkenä täysin tiedostettuja mutta jonkinlainen koreografian intuitio ja motivaatio oli käytössä ja teos toimikin minulle inspiraation lähteenä uusien tuotoksien tekemiseen ja erilaisten koreografisten lähtökohtien käyttöön. Toinen tärkeä huomio oli se, ettei oikeaa tai väärää tapaa tehdä koreografiaa ole ja jokainen löytää omat metodinsa ja polkunsaa.

Prosessi kasvatti tekijyyttä minussa ja mikä tärkeintä, teos oli ensimmäinen pitempi kokonaisuus ja koen että selvisin haasteesta hyvin ja kunnialla. En tietenkään voi sanoa olevani lähelläkään koreografiamestaria, mutta tästä sain sen tarvitsemani lähtöpotkun, jota tarvitsin poistuakseni mukavuusalueeltani. Olen todella tyytyväinen tanssijoihin ja luulenkin, ettei teos olisi ollut niin intensiivinen ilman heitä. Yleisöpalautteessa kävikin ilmi, että aiheet olivat koskettaneet, arvelluttaneet, nolostuttaneet ja tulleet heitä lähelle. Erityistä kiitosta sai rehellinen asioiden esiintuonti koreografiassa ja tanssijoiden vahva ilmaisu.

Keskustellessani kollegoideni kanssa siitä, olivatko he ymmärtäneet symboliikkaa tai olivatko he nähneet symboliikan koreografiassa ja elementtien käytössä, vastaus oli kyllä. Useampi heistä kommentoi että juuri selkeimmät ydinsymbolit olivat erotettavissa ja vaatetus korosti näitä aiheita. En voi olla muuta kuin tyytyväinen tästä palautteesta. Prosessi oli äärimmäisen opettavainen siinä suhteessa, että ymmärrän mitä kaikkea koreografin työhön kuuluu ja miten käyttää omia tietoja luomaan teosta. En aluksi ajatellut tuovani koreografiaan henkilökohtaisia asioitani tai ongelmia, mutta huomasin, että tanssi on minulle myös jollain tasolla terapiaa. Tanssi on minulle elinehto: elän tanssista ja tanssi elää minussa. Tanssin kautta tunnen olevani elossa ja tunnen pystyväni ilmaisemaan sen mitä puheella en pysty. Koreografiainnista on myös tullut tapani tuoda asioita joista olen kiinnostunut tai joita olen pohtinut lavalle julkiseksi tapahtumaksi.

6 POHDINTA

Tavoite oli siis mielestäni tavoitettu niin hyvin kuin sen hetkisillä kyvyilläni, mielentilallani ja resursseilla pystyin toteuttamaan. Olisin tietysti halunnut enemmän aikaa teoksen tekemiseen ja syventämiseen. Jälkeenpäin mietin, että olisi ollut enemmän kuin hyödyllistä pitää esimerkiksi päiväkirjaa ajatuksistani, harjoitteista, yleisöpalautteesta ja tanssijoiden ajatuksista. Seuraavaa tutkimusta varten tiedän siis miten helpottaa ja rikastuttaa työtäni enemmän

Pohdin koreografisia metodejani, luomisvaiheessa minulla oli vielä tarve pysyä tutussa ja turvallisessa tavassa tehdä koreografiaa, tekemällä itse ja päättämällä kaikesta itse. Prosessi onkin hyvä vertailukohde nykyiselle tavallani tehdä enemmän tanssijalähtöisiä koreografioita. Toisaalta teos oli viimeinen näyttö siitä, miten olin aikasemmin oppinut tekijyyttä ja sanoisinkin, että prosessi oli käännekohta koreografisessa oppimisessäni ja kasvamisessa. Olen oppinut luovuttamaan kontrollia, antamaan itselleni valinnanvapautta ja luottamaan siihen, miltä minusta itsestäni tuntuu. Opin myös sen kuinka haastavaa oli olla sekä koreografi että tanssija ja kuinka paljon suunnittelua ja ajatustyötä vaati kuvitella vielä yksi hahmo muiden sekaan. Olen myöhemmin tosin huomannut, että tällainen tapa on minulle itseasiassa luonnollista, sillä koen olevani vielä kokemuksia ja esiintymistä kaipaava tanssija.

Unisymboliikan käytöstä koreografisena lähtökohtana saisin varmasti itselleni kokonaisen uran luotua ja aionkin tulevaisuudessa tutkia tätä mahdollisuutta enemmän ja tehdä toisen teoksen tällaisen lähtökohdan pohjalta ja avartaa tämän loputtoman informaatiolähteen käyttöä ammatissani. Olisi mielenkiintoista tehdä teos tanssijoiden näkemien unien pohjalta ja katsoa millainen tanssiteos syntyisi. Toinen tutkimuksen kohde voisi olla unien informaation tarkastelu tanssissa, unet voivat kertoa ratkaisuja ja vaihtoehtoja ongelmiin tai riskitilanteisiin. Miten siis käyttää unia ongelmaratkaisuna tanssissa? Miksi heittää hukkaan sitä aikaa, mihin käytämme noin kolmasosan elämästämme?

Unisymboliikkaan ja erilaisten psykologiien tulkintatapaan tutustuminen on avar-
tanut tietoutta itsestäni ja maailmasta, olen huomionut kuinka olemmekaan
symbolien ympäröiminä. Jokainen on toki omien tulkintojensa herra, mutta
uskon että varsinkin koreografit hyötyisivät paljolti tällaisesta työskentelytavasta.
Toivonkin, että työni innostaa muita tekijöitä kokeilemaan tätä metodia ja tutki-
maan, minkälaisia teoksia unista voikaan syntyä. Huomasin itse kuinka rikastut-
tava tapa tällainen lähtökohta on. Tutkimus on tapauskohtainen, mutta itselleni
sain tästä suuren hyödyn ja kannustankin jokaista koreografia kokeilmaan uni-
todellisuuden hyödyntämistä ammatissaan. Koen, että unimaailma ja tanssi
kävelevät tarkoitusperältään lähes käsi kädessä. Uni ja tanssi ovat rehellistä it-
seilmaisua.

LÄHTEET

Aaltokoski, A. 2005. Sukellus tuntemattomaan. Teoksessa H. Jyrkkä (toim.) Tanssintekijät – 35 Näkökulmaa koreografin työhön. Suomen Tanssitaiteilijan Liitto. Teatterikorkeakoulu. Helsinki: LIKE, 69–75.

Angel, A. & Larjanko, L. 1989. Suuri Suomalainen Unikirja. Helsinki: Tammi.

Bethards, B. 2010. Unikirja – Symboleja itsemme ymmärtämiseen. Espoo: Michaelin kirjat.

Fromm, E. 2007. Unohdettu kieli. Tampere: Vastapaino.

Heikinheimo, I. 2011. Väylä maailmassa olemiseen. Teoksessa H. Jyrkkä (toim.) Nykykoreografin jalanjäljissä – 37 tapaa tehdä tanssia. Suomen Tanssitaiteilijan Liitto. Helsinki: LIKE, 55–59.

Hirvisaari, M. 2005. Unien kirja. Keuru: Otavan Kirjapaino.

Karttunen, J. 2005. Tanssin tekemisen ainutkertainen onni. Teoksessa H. Jyrkkä (toim.) Tanssintekijät – 35 näkökulmaa koreografin työhön. Suomen tanssitaiteilijan Liitto. Teatterikorkeakoulu. Helsinki: LIKE, 91–99.

Kauppinen, P. 2011. Tanssi on yhteistä jaettavaa. Teoksessa H. Jyrkkä (toim.) Nykykoreografin jalanjäljissä – 37 tapaa tehdä tanssia. Suomen Tanssitaiteilijan Liitto. Helsinki: LIKE, 79–84.

Raatikainen, A. 2005. Hetki, jolloin liike puhkeaa esiin. Teoksessa H. Jyrkkä (toim.) Tanssintekijät – 35 näkökulmaa koreografian työhön. Suomen Tanssitaiteilijain Liitto. Teatterikorkeakoulu. Helsinki: LIKE, 177–181.

Suhonen, T. 2005. Koreografian työn kehityksestä, tanssin synnystä ja sanoista. Teoksessa H. Jyrkkä (toim.) Tanssintekijät – 35 näkökulmaa koreografian työhön. Suomen Tanssitaiteilijain Liitto. Teatterikorkeakoulu. Helsinki: LIKE, 11–20.

TUNNELIUNI (otteita unipäiväkirjasta, päivämäärämerkintöjä ei ole)

Näin unta, jossa olin tunnelissa, tunneli oli musta reunuksinen ja iso, niin että mahduin seisomaan. Tunnelin pohjalla oli hieman vettä, vesi ei kuitenkaan liikunut. Näin muita hahmoja, mutta en kyennyt kuitenkaan erottamaan ketään, vain epämääräisiä tummia möykkyjä jotka liikkuivat kohti tunnelin päässä olevaa kirkasta valkoista valoa. Koitin liikkua mutta en kyennyt, pyristelin ja yritin mutta en kyennyt liikkumaan, ahdistuin. Muut menivät vain ohi, eikä kukaan autanut minua eteenpäin. Levahdin lattialle sakean mönjäiseen veteen, ja tunsin kuinka tunneli veti minua takasin päin, en suostunut vaan heräsin.

Tulkinta: Tunneli edustaa tietä tajuttomasta tietoisuuteen, ahdistusta, ahtausta, yksinäisyyttä ja sen pelkoa. Musta väri edustaa tuntematonta ja tiedostamatonta. Mietin elämäni olin todella stressaantunut elämäntilanteestani, pitkä ihmissuhde oli juuri tullut päätökseen, koulutehtävien hoitamisessa oli vaikeuksia ja vanhoja käsittelemättömiä asioita nousi arkielämässä vähän väliä pinnalle. Valkoinen väri symboloi puhtautta ja totuutta. Tulkitsin uneni kirjallisuuden avulla siten, että tarvitsisin hetkeksi tauon kaaoksesta ja minun tulisi pysähtyä hetkeksi miettimään tilannettani ja pohtia mitä asioita olen jättänyt kaappiin kummittelemaan ja miten minun tulisi purkaa ne asiat. En voinut pakottaa itseäni jatkamaan kaaoksessa vaan minun tulisi pyrkiä tuomaan hyvää elämäni. Uni kuvasti tuon hyvän puuttumisen pelkoa ja irroittamisen pelkoa. (Tulkinnan tukena olen käyttänyt seuraavia kirjoja: Suuri Suomalainen Unikirja ja Unikirja – symboleja itsemme ymmärtämiseen.)

KISSAUNI

Heräsin omasta sängystäni, tosin huoneeni sijaitsi mummoni keittiön paikalla. Myös maisema oli mummoni takapihan näköinen. Oli syksy ja heräsin siihen kun lehtiä tuli tuulen mukana ikkunasta huoneeseen, punaiset verhot liehuivat ja päälläni oli punainen mekko. Tunsin yhtäkkiä tarvetta sulkea ikkunan, katsoessani ulos, näin ison samettisen harmaan kissan lentävän lepakon siivillä-kohti ikkunaani. Sen jalat olivat leppakkomaiset mutta samanaikaisesti venyneet kuin Dalin maalamien norsujen jalat. Kissan suu oli epätavallisen suuri ja leukalinja ja hampaat korostuivat. Sain ikkunan suljettua, mutta kissa tunkeutui pienestä raosta sisään ja hyökkäsi. Sain heitettyä peiton sen päälle ja juoksin lapsuuden kodissani sijaitsevaan vanhempieni huoneeseen, huoneessa ei ollut mitään muuta kuin vanhempieni sänky. Äitini oli huoneessa sängyllä, hän ei tehnyt mitään eikä liikkunut, tuijotti vain. Kissa saapui huoneeseen hyökäten, potkaisin kissa niin lujaa kuin vain kykenin leukaan. Kissan leuka murtui ja muuttui epämuodostuneeksi alaspäin valuvaksi liejuksi, kuten Dalin kello. Itkin lujaa, sillä tiesin etten halunnut tappaa kissaa, sillä kissanhahmo muistutti jotakuta, mutta en voinut muutakaan, heräsin kyyneleet poskillani ja huokaisin.

Tulkinta: Kissa edustaa naiseuden symbolia, irrationaalista ”ei järjellä käsiteltävää” puolta. Kissalla on merkityksensä toisen eli seksuaali chakran ja kolmannen solar plexus chakran kannalta. Kissan näkeminen unessa voi viitata siihen, että nämä chakat ovat tukkeutuneet ja niihin tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Mystisyys, herkkyyys, voima ja kovuus ovat myös kissasymbolin takana. Minulle tuli heti mieleeni seksuaalisuus ja sen käyttö suhteissa, miten se voi olla suhdetta tuhoava voima väärin käytettynä. Uskoin että olin sulkenut jonkin asian jälleen pois tietoisuudestani jota minun olisi pitänyt käsitellä. Punainen väri edustaa voimaa ja unen jälkeen koin voittavani erään vanhan haamun ja sain siitä voimaa ja energiaa elämääni. Äiti symboloi sisäistä ongelmaa, mikä tuki tulkintaani vanhojen haamujen kummittelusta alitajunnassani. Ikkuna voi viitata ongelmaan jonka unennäkijähaluaa ratkaista. Toisin sanoen minulle oli ongelmia chakroissani jotka minun tulisi ratkaista. (Tulkinnan tukena olen käyttänyt seuraavia kirjoja: Suuri Suomalainen Unikirja ja Unikirja – symboleja itsemme ymmärtämiseen.)

LENTOUNI

Hyppäsin maasta ilmaan ja sain hieman tilaa alleni. Hyppäsin toisen kerran kovempaa ja pääsin jo puiden korkeudelle. Hyppäsin kolmannen kerran ja lähdin lentoon. Olin keskellä kaunista perisuomalaista metsää ja näin metsää silmän kantamattomiin. Olin onnellinen ja vatsan pohjasta otti joka kerta, kun tuuli siirsi kurssiani, tunsin ilman kasvoillani ja toivoin, etten tulisi koskaan alas. Uni oli keuhollisesti todella todentuntuinen kokemus, katselin hetken metsämaisemaa ja laskeuduin, naurahdin ja heräsin.

Tulkinta: Lentounet viittaavat suuriin sielullisiin kykyihin ja ennaltanäkemiseen. Ihmiset, joilla on vilkas mielikuvitus näkevät tavallisesti usein lentounia. Koen kuuluvani näihin ihmisiin. Lento on liikkeen ja vapauden vertauskuva. Vihreä metsän väri taas kuvastaa kasvua ja parantumista. Metsä itsessään symboloi valtavan suurta suojaa. Kolme untani sijoittuvat muutamalle kuukaudelle järjestyksessä. Tulkitessani kolmea unta huomasin, että olin päässyt yli edellisten unien symboloimista asioista. Olin hereillä ollessani iloinen ja voimaantunut, koin suurta tarvetta atnssia ja ilmaista itseäni. (Tulkinnan tukena olen käyttänyt seuraavia kirjoja: Suuri Suomalainen Unikirja ja Unikirja – symboleja itsemme ymmärtämiseen.)